FIȘĂ SINTETICĂ • Consultare tematică

Perspective internaționale asupra ecosistemului cultural al Bucureștiului

Metodologia propusă pentru actualizarea Strategiei Culturale a Municipiului București include o serie de consultări cu operatori și profesioniști din ecosistemul cultural și din domenii conexe. La fiecare consultare au fost invitați aproximativ 30 de reprezentanți relevanți pentru tema sau sectorul vizat. Fișele care au rezultat din consultări sunt publicate după integrarea contribuțiilor suplimentare primite de la participanți.

Desfășurată pe 21 septembrie 2026, la Hanul Gabroveni, ARCUB-AEUB, consultarea a fost co-moderată de Corina Șuteu (Insula 42, Coordonator general al Strategiei Culturale) și Joachim Umlauf (fost director al Goethe-Institut București și expert în proiecte academice și culturale).

Au participat la consultare:

1. Tomasz Adamski (Institutul Polonez, București)
2. Ana Maria Androne (Dutch Centre for International Cultural Activities)
3. Oana Bițan (Ambasada Suediei)
4. Ana Maria Boghean (Comisia de Cultură CGMB)
5. Tamina Bojoancă (British Council)
6. Abdi Hassan (British Council)
7. Markus Huber (Goethe-Institut București)
8. Mélanie Martini (Institut français de Roumanie à Bucarest)
9. Adina Nicolescu (ICR - Institutul Cultural Român)
10. Pavel Rotkowski (Institutul Polonez, București)

Au fost invitați la consultare: Centrul Ceh București, Centrul Cultural Turc „Yunus Emre" București, Ambasada Georgiei, Ambasada Sloveniei, Ambasada Spaniei, Ambasada Bulgariei, comisia Europeană, Forumul Cultural Austriac, Hei - House of European Institutes, Institutul Camões București, Institutul Cervantes din București, Institutul Liszt - Centrul Cultural Maghiar, Istituto Italiano di Cultura Bucarest.

Consultarea a avut ca scop identificarea principalelor modalități prin care institutele culturale străine pot contribui la Strategia Culturală a Bucureștiului, precum și explorarea oportunităților de cooperare culturală internațională, a colaborărilor locale și a mecanismelor prin care rețelele internaționale, expertiza și resursele instituțiilor străine pot sprijini dezvoltarea și poziționarea internațională a sectorului cultural bucureștean.

CONCLUZII

I. TEME PRINCIPALE ABORDATE

1. Rolul institutelor culturale străine în ecosistemul cultural al Bucureștiului
2. Cooperarea culturală internațională și poziționarea Bucureștiului
3. Diversitate culturală, deschidere și noi categorii de public
4. Mobilitate, rețele internaționale și schimb cultural
5. Comunicare, vizibilitate și turism cultural
6. Sprijin pentru sectorul cultural independent și reziliență culturală
7. Mecanisme de cooperare între oraș și institutele culturale străine

II. BLOCAJE PRINCIPALE IDENTIFICATE

1. Fragmentarea ecosistemului cultural și conexiuni instituționale limitate
2. Vizibilitate internațională redusă a ofertei culturale a Bucureștiului
3. Resurse insuficiente pentru producție culturală și cooperare internațională
4. Capacitate limitată de accesare a fondurilor europene și a rețelelor internaționale
5. Lipsa continuității și vulnerabilitatea la schimbările instituționale și de finanțare
6. Lacune de comunicare între actorii culturali, instituții și public

III. SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

1. Consolidarea rețelelor culturale internaționale
2. Dezvoltarea unor mecanisme de cooperare țintite
3. Sprijinirea mobilității și a schimburilor internaționale
4. Îmbunătățirea comunicării și a vizibilității culturale
5. Sprijinirea inițiativelor culturale independente și a infrastructurii
6. Conectarea culturii, a turismului și a poziționării internaționale a Bucureștiului

IV. RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIA CULTURALĂ 2027–2036

1. Recunoașterea cooperării culturale internaționale ca parte a ecosistemului cultural al Bucureștiului
2. Dezvoltarea de parteneriate structurate cu institutele culturale străine
3. Consolidarea participării Bucureștiului în rețelele culturale europene și internaționale
4. Sprijinirea mobilității, a schimburilor și a internaționalizării sectorului cultural
5. Dezvoltarea unei abordări coordonate de comunicare pentru vizibilitate culturală
6. Sprijinirea rezilienței și a continuității în cadrul ecosistemului cultural
7. Acces pentru persoanele cu dizabilități la toate evenimentele culturale, din toate perspectivele
8. Dezvoltarea unor spații pentru rezidențe artistice internaționale
9. Dezvoltarea turismului cultural în jurul patrimoniului cultural multicultural și internațional al Bucureștiului

CONCLUZII

Consultarea a subliniat rolul semnificativ al institutelor culturale străine în ecosistemul cultural al Bucureștiului și potențialul acestora de a facilita schimburile internaționale, mobilitatea, accesul la noi categorii de public și conexiunile dintre actorii culturali locali și rețelele internaționale. De asemenea, discuția a evidențiat diversitatea și deschiderea Bucureștiului ca avantaje care ar putea fi mai bine articulate și comunicate la nivel internațional.

Participanții au identificat necesitatea de a depăși colaborările izolate în favoarea unor forme de cooperare mai structurale și strategice între municipalitate, instituțiile culturale, organizațiile independente și institutele culturale străine. O atenție deosebită a fost acordată vizibilității internaționale a ofertei culturale a Bucureștiului, dezvoltării rețelelor europene, accesului la finanțare și capacității de a aduce publicul internațional și profesioniștii din cultură într-o legătură mai strânsă cu ecosistemul local.

În ansamblu, consultarea a arătat valoarea dezvoltării unei dimensiuni internaționale a politicilor culturale ale Bucureștiului, bazată pe cooperare, schimb și relații pe termen lung, consolidând totodată ecosistemul cultural local care conferă relevanță acestei poziționări internaționale.

I. TEME PRINCIPALE ABORDATE

1. Rolul institutelor culturale străine în ecosistemul cultural al Bucureștiului

Institutele culturale străine au fost descrise ca actori importanți în cadrul ecosistemului cultural local, contribuind nu doar prin programe proprii, ci și **prin crearea de legături între București și rețelele culturale internaționale.** Rolul lor include sprijinirea schimburilor culturale, aducerea de artiști și profesioniști internaționali la București, facilitarea colaborărilor internaționale și oferirea accesului la publicuri și rețele care altfel ar fi greu de atins.

Discuția a evidențiat, de asemenea, faptul că această cooperare nu ar trebui să se limiteze la cadrul stabilit prin EUNIC - European Union National Institutes for Culture, ci ar putea include forme mai flexibile de colaborare între municipalitate, instituții de cultură, organizații independente și institute individuale.

2. Cooperarea culturală internațională și poziționarea Bucureștiului

Poziționarea internațională a Bucureștiului a fost discutată în raport cu ecosistemul său cultural, mai degrabă decât exclusiv printr-un „branding de oraș" formal. Participanții au subliniat rolul actorilor culturali în modelarea modului în care un oraș este perceput la nivel internațional și în atragerea de artiști, profesioniști, public și vizitatori.

Consolidarea prezenței pe termen lung a Bucureștiului în cadrul rețelelor culturale europene și internaționale a fost considerată deosebit de relevantă, deoarece poate genera noi dezbateri și schimburi culturale pentru oraș.

3. Diversitate culturală, deschidere și noi categorii de public

Consultarea a evidențiat diversitatea culturală și deschiderea ca trăsături importante ale Bucureștiului, inclusiv prezența unor noi comunități și publicuri. Comunitățile de migranți, persoanele cu dizabilități și alte grupuri care nu sunt abordate în mod tradițional de instituțiile culturale au fost menționate ca potențiali participanți și categorii de public.

Accesibilitatea și barierele financiare au fost, de asemenea, abordate în raport cu deschiderea programelor culturale. Faptul că institutele culturale străine oferă, în general, acces gratuit la evenimentele lor a fost identificat ca un element care sprijină o participare mai largă.

4. Mobilitate, rețele internaționale și schimb cultural

Mobilitatea și schimburile internaționale au fost identificate ca mecanisme importante care întăresc ecosistemul cultural local. Participanții au discutat despre valoarea conectării artiștilor și a organizațiilor din București cu rețelele internaționale și despre folosirea infrastructurii existente a institutelor culturale străine pentru a facilita astfel de schimburi.

5. Comunicare, vizibilitate și turism cultural

Discuția a evidențiat un decalaj între activitatea culturală din București și vizibilitatea acesteia, atât la nivel local, cât și internațional. Festivalurile internaționale și proiectele culturale pot atrage un public substanțial și pot avea relevanță internațională fără a fi suficient cunoscute rezidenților, vizitatorilor sau potențialilor parteneri externi.

Legătura dintre vizibilitatea culturală și turism a fost, de asemenea, dezbătută. Participanții au subliniat că vizitatorii internaționali pot avea inițial cunoștințe limitate despre oferta culturală a Bucureștiului, în timp ce contactul direct cu orașul și cu scena sa culturală poate genera interes și implicare.

6. Sprijin pentru sectorul cultural independent și reziliență culturală

Consultarea a reliefat vulnerabilitatea inițiativelor culturale independente, în special a spațiilor gestionate de artiști (artist-run) și a celor comunitare/de la firul ierbii. Participanții au remarcat că multe dintre aceste inițiative existente în anii anteriori în București au dispărut sau întâmpină dificultăți în menținerea unor spații permanente și a unor forme stabile de susținere.

Necesitatea unui sprijin financiar, logistic și de infrastructură a fost discutată atât în legătură cu instituțiile publice de cultură, cât și cu organizațiile independente, cu păstrarea autonomiei și a misiunilor acestora.

7. Mecanisme de cooperare între oraș și institutele culturale străine

Participanții au analizat diverse mecanisme posibile pentru consolidarea cooperării, inclusiv grupuri de lucru temporare pe teme specifice, proiecte comune punctuale, simpozioane culturale, schimburi între orașe și programe colaborative.

O temă recurentă a fost necesitatea ca această cooperare să aibă obiective și rezultate clar definite, mai degrabă decât să se bazeze exclusiv pe întâlniri periodice fără un scop precis.

II. BLOCAJE PRINCIPALE IDENTIFICATE

1. Fragmentarea ecosistemului cultural și conexiuni instituționale limitate

Ecosistemul cultural a fost descris ca fiind fragmentat, marcat de deconectări instituționale care afectează eficiența și continuitatea cooperării culturale. A fost considerată necesară stabilirea unor conexiuni mai solide între instituțiile culturale, organizațiile independente, autoritățile publice și partenerii internaționali.

2. Vizibilitate internațională redusă a ofertei culturale a Bucureștiului

Bucureștiul dispune de activități culturale și proiecte internaționale care nu sunt întotdeauna suficient de vizibile în afara orașului. Acest aspect limitează oportunitățile de atragere a publicului, a profesioniștilor din domeniu, a artiștilor și a potențialilor parteneri.

3. Resurse insuficiente pentru producție culturală și cooperare internațională

Participanții au semnalat subfinanțarea instituțiilor de cultură și a organizațiilor independente, inclusiv resursele limitate alocate producției, infrastructurii, mobilității, comunicării și cooperării internaționale. De asemenea, a fost adusă în discuție necesitatea asigurării unei remunerații adecvate pentru artiști.

4. Capacitate limitată de accesare a fondurilor europene și a rețelelor internaționale

Discuția a arătat nevoia unei capacități instituționale mai solide de a identifica și accesa oportunități de finanțare europeană și programe internaționale. Expertiza dedicată și echipele mici specializate au fost menționate ca soluții pentru dezvoltarea acestei capacități.

5. Lipsa continuității și vulnerabilitatea la schimbările instituționale și de finanțare

Modificările din cadrul instituțiilor de cultură, al mecanismelor de finanțare și al politicilor publice afectează semnificativ ecosistemul cultural. Prin urmare, participanții au evidențiat importanța rezilienței și a continuității într-un context în care prioritățile instituționale și politice se pot schimba.

6. Lacune de comunicare între actorii culturali, instituții și public

Consultarea a evidențiat deficiențe de comunicare atât la nivel local, cât și internațional. Activitățile culturale pot exista fără a ajunge la publicul potențial, în vreme ce simpla comunicare publică nu poate compensa investiția insuficientă în ecosistemul cultural propriu-zis.

III. SOLUȚII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE PRIORITARE

1. Consolidarea rețelelor culturale internaționale

O mai bună valorificare a rețelelor europene și internaționale existente ar putea facilita schimburile, parteneriatele, mobilitatea și circulația internațională a proiectelor și a profesioniștilor din domeniul cultural din București.

2. Dezvoltarea unor mecanisme de cooperare țintite

În loc să se bazeze exclusiv pe structuri permanente, cooperarea ar putea fi organizată în jurul unor teme clar definite, grupuri de lucru temporare și proiecte specifice care să implice municipalitatea, instituțiile culturale și institutele culturale străine.

3. Sprijinirea mobilității și a schimburilor internaționale

Parteneriatele cu institutele culturale străine ar putea fi utilizate pentru a sprijini schimburile dintre București și alte orașe europene, incluzând programe pe termen

lung, inițiative de înfrățire culturală între orașe și oportunități dedicate artiștilor și profesioniștilor din sector.

4. Îmbunătățirea comunicării și a vizibilității culturale

Un ecosistem de comunicare mai solid ar putea conecta actorii culturali, instituțiile, partenerii internaționali, publicul și vizitatorii. Institutele culturale internaționale ar putea contribui la acest proces prin rețelele lor și prin capacitatea de a promova oferta culturală a Bucureștiului în străinătate.

5. Sprijinirea inițiativelor culturale independente și a infrastructurii

Mecanismele de sprijin ar trebui să țină cont de nevoile specifice ale inițiativelor independente și ale celor coordonate de artiști, incluzând accesul la spații, resurse logistice, infrastructură și sprijin financiar, păstrându-le totodată autonomia.

6. Conectarea culturii, a turismului și a poziționării internaționale a Bucureștiului

Inițiativele culturale punctuale ar putea contribui la profilul internațional al Bucureștiului prin atragerea vizitatorilor interesați de cultura contemporană, producția artistică și oferta culturală mai largă a orașului. Discuția a accentuat, de asemenea, importanța promovării orașului prin intermediul actorilor și al rețelelor sale culturale, mai degrabă decât prin raportarea exclusivă la brandingul instituțional.

IV. RECOMANDĂRI PENTRU STRATEGIA CULTURALĂ 2027–2036

1. Recunoașterea cooperării culturale internaționale ca parte a ecosistemului cultural al Bucureștiului

Dimensiunea internațională a politicilor culturale ar trebui tratată în paralel cu dezvoltarea culturală locală, sprijinind conexiunile dintre actorii din București și rețelele internaționale.

2. Dezvoltarea de parteneriate structurate cu institutele culturale străine

Stabilirea unor mecanisme de cooperare țintită între municipalitate, instituții culturale, organizații independente și institute culturale străine, bazate pe teme, proiecte și obiective clar definite.

3. Consolidarea participării Bucureștiului în rețelele culturale europene și internaționale

Sprijinirea participării actorilor culturali bucureșteni la rețele, programe și schimburi europene și internaționale, inclusiv prin parteneriate intermediate de institutele culturale străine.

4. Sprijinirea mobilității, a schimburilor și a internaționalizării sectorului cultural

Dezvoltarea unor mecanisme care să faciliteze mobilitatea internațională, schimburile artistice, rezidențele, dezvoltarea profesională și cooperarea pe termen lung între București și alte orașe internaționale.

5. Dezvoltarea unei abordări coordonate de comunicare pentru vizibilitate culturală

Îmbunătățirea vizibilității evenimentelor culturale din București printr-o comunicare coordonată, parteneriate internaționale și storytelling axat pe actorii culturali, proiectele, patrimoniul și viața culturală contemporană a orașului.

6. Sprijinirea rezilienței și a continuității în cadrul ecosistemului cultural

Consolidarea mecanismelor care sprijină continuitatea organizațiilor culturale, a inițiativelor independente și a parteneriatelor internaționale în contexte marcate de schimbări de finanțare, modificări de structuri instituționale și priorități publice fluctuante.

7. Acces pentru persoanele cu dizabilități la toate evenimentele culturale, din toate perspectivele

Realizarea de cercetări privind accesibilitatea în sectorul cultural pentru persoanele cu dizabilități, atât din perspectiva publicului, cât și a actorilor culturali, poziționând Bucureștiul ca lider național în materie de accesibilitate.

British Council a menționat raportul său amplu — Artele și dizabilitatea în România: De la practici fragmentate la un cadru național (februarie 2026) — ca o posibilă bază pentru un cadru strategic municipal.

8. Dezvoltarea unor spații pentru rezidențe artistice internaționale

Identificarea unor clădiri municipale adecvate, noduri culturale (hubs) și spații industriale vacante sau subutilizate care ar putea fi puse la dispoziția artiștilor în condiții avantajoase, în cadrul unor programe de rezidență internațională. Un astfel de program ar consolida atractivitatea Bucureștiului ca spațiu de producție artistică internațională, schimb și cooperare culturală pe termen lung.

9. Dezvoltarea turismului cultural în jurul patrimoniului cultural multicultural și internațional al Bucureștiului

Creșterea vizibilității legăturilor Bucureștiului cu artiști, scriitori și alte personalități culturale relevante la nivel internațional prin plăci memoriale de calitate, trasee culturale, tururi ghidate și alte forme de interpretare publică. O atenție deosebită ar putea fi acordată caracterului istoric multicultural al orașului și contribuțiilor comunităților evreiești, germane, armene și ale altor comunități. Evidențierea figurilor a căror viață și activitate s-au legat de București ar putea dezvălui locul orașului în istoriile culturale europene și internaționale mai largi, realizând totodată o punte între patrimoniul cultural, identitatea urbană și un turism cultural de calitate.